

Öğretmensiz Kalan Köyler

— sahara · 11 Kasım 2018

Bir destandır anlatılır. Türkler eski çağlarda girdikleri bir savaşta düşmanlarına yenik düşmüşler. Büyük yıkıma uğramışlar. Savaş sonunda geriye çok az insan kalmış. Onlar da canlarını kurtarmak için elde ne var ne yok toplayıp gece demeden gündüz demeden topraklarını terk etmişler. Az gitmişler, uz gitmişler; etrafı yüksek dağlarla çevrili geniş bir ovaya varmışlar. Bu ovada bitek topraklar uzanıyormuş alabildiğine. Gümüş renkli ırmaklar menderesler oluşturarak nazlı nazlı akıyormuş.

Ovada çeşitli meyve ağaçları ve geniş ormanlar varmış içinde av hayvanları barındıran. Kuşların şen şarkıları, su sesleri çok hoşmuş. Bu ovayı kendilerine yurt edinmiş dedelerimiz. Adına da Ergenekon adını vermişler yeni yurtlarının.

Ergenekon Ovası'nda yaşam alabildiğine güzellikler içinde mutlu şekilde devam etmiş. İnsanlar tarım yapmışlar. Hayvan beslemişler. Ormanlardaki av hayvanlarını avlamışlar. Evlenmişler, çoğalmışlar. Aradan yıllar geçmiş. Artık kendilerine yurt edindikleri ovaya sığmaz olmuşlar.

Destan bu ya, bir boz kurdun kılavuzluğunda ovayı çevreleyen aşılmaz dağların arasından bir yol bulup tekrar yeryüzüne yayılmışlar. Kendilerine yeni yurtlar edinmişler.

Öyküme konu olan köy de tıpkı yüz yıllar önce dedelerimizin bir süre yaşadığı Ergenekon Ovası gibi etrafı yüksek dağlarla çevrili bir yere kurulmuş. Köye ilk kimler gelmiş, ne zaman gelmişler bilen yok.

Köyün kurucusu hakkında söylencenin en tutarlısı şöyle: Komşu Köprülü Köyü'nde iki kardeş yaşarmış. Gel zaman git zaman kardeşlerin arası açılmış. Konuşmaz olmuş kardeşler. Dargınlık günlerce sürmüş. Küçük kardeş pıllını pırtısını toplayıp Köprülü'den daha yurıdaki araziye taşınmış. Bir daha da ağabeyinin yanına dönmemiş. Köyümüzün ilk yerlisi olmuş.

Arazi tarıma el verişli. Gel zaman git zaman daha başka yerlerden gelenler olmuş. İnsanlar birbirleriyle kaynaşmışlar. Yıllar geçtikçe nüfus artmış. Akrabalar çoğalmış. Komşuluk ilişkileri gelişmiş. Bir arada barış içinde yaşama kültürü oluşmuş.

Cumhuriyet ilan edildiği zaman köyde iki yüze yakın hane bulunuyormuş. Tarlada, çayırdaki, kırdaki, bayırda çoğu kez yardımlaşma ile yaşam devam etmiş. Nişanlar ve düğünlerde birlikte eğlenip cenazelerine aynı duyarlılıkta iştirak etmişler.

İlkokul yıllarımda köy gerçek bir köydü. Beş sınıflı ilkokulu, camisi, bakkal dükkânlarıyla köyde canlı bir yaşam sürüp gidiyordu. Biz çocuklar en çok düğünleri severdik. Düğünlerde at koşturmalar,

erkeklerin davul-zurna eşliğinde güreş tutmaları seyretmeye değer hoş geleneklerdi. Kurban bayramları da yine biz çocukların gelmesini ipe çektiği güzel günlerdi. Ev ev dolaşp kurban eti toplardık.

Köyümüzün çevresindeki dağlar yemyeşil iğne yapraklı ağaçların oluşturduğu ormanlarla kaplıdır. Köyün yakınlarında ise kavak, kayın, meşe benzeri ağaçlar orman varlığımızı tamamlar.

Köy demek iş demektir. Sabahın ilk saatlerinden gecenin körüne kadar çalışmak demektir. Bin üç yüz metrelere ulaşan yüksekliğiyle köyümüz tipik bir dağ köyüdür. Ekim sonlarında ilk kar düşmeye başlar. Kar yağışı aralıklarla sürer. Nisan ayı ortalarında ancak karlar dağların başına çekilir. Çayırlar yeşerir. Koyun kuzu kırları şenlendirir. Ormanları kuş sesleri doldurur. Güneş altın ışıklarını cömertçe gönderir.

Tarlalar bizde ilkbaharda sürülür. Ekin işleri, çayırları sulama derken işler birbirini takip eder. Mısırlara üç kez çapa yapılır. Yaylacılık başlar. Okullar tatile girmiştir. Biz çocuklara çileli sığırtmaçlık görevi verilir. Sığırtmaçlıkda zaman bir türlü geçmez “gün uzar yüzyıl olur.”

Derken yaz mevsiminin ortasına doğru çayırlar biçilir. Harman zamanı gelir. Dövenle harman işlerini yapmak köyde yapılan en can sıkıcı işlerdendir. Harmanlar biter, ürünleri değırmene götürmek derken işler bir birini takip eder. Kış için odun devşirme işi de hiç de kolay değildir.

Köyde yaşam mutlu bir biçimde devam ede dursun köyün nüfusu yıl yıl arttı. İlkokul yıllarımda ilkokula giden çocuk sayısı iki yüz ellinin üzerindeydi. Her yıl yirmiye yakın genç askere gidiyordu. Topraklar artan nüfusu besleyemez oldu. Yapacak bir şey yoktu. Tıpkı yüzyıllar önceki atalarımıza Ergenekon Ovası'nın dar gelmesi gibi köyümüz toprakları da insanlarımıza dar gelmeye başladı. Ve köyden göç başladı.

İlkokulun ilk yıllarında okuyordum. Köyümüzden iki aile Bursa İnegöl'e muhacir gittiler. Köydeki arazilerini satıp başka yerlere göç edenlere muhacir deniyordu. Muhacir gitme çorap söküğü gibi devam etti. Hemen hemen her yıl tarlasını, çayırını satan komşularımız geride gözü yaşlı akrabalarını bırakarak batı illerine muhacir gitti.

Her yıl ulusal bayramlarda ilçemizde karakucak güreşleri yapılır. Köyümüzden yağız bir ağabeyimiz yapılan güreşlerde ilçe başpehlivanlığını kazandı. Yediden yetmişe köyde hepimiz bu olayla tarifsiz mutluluklar yaşadık. Ne acıdır ki, bu ağabeyimiz de ailece muhacirler kervanına katıldı. Köyden ayrılanlar geride gözü yaşlı akraba ve komşular bırakıyordu. Lakin pehlivanımızın gitmesi köyü gerçek bir yasa boğdu.

Ne demişler, doğduğun yerde değil doydüğün yerde... İnsanımızın geçimlerini sağlamak, karınlarını doyurmak için yeni yerlerde iş araması gerekiyordu.

Altmışlı yıllarda başlayan muhacir olgusu, yetmişlerde seksenlerde devam etti. Bu durum sadece bizim köyde değil ilçemizin, ilimizin tüm köylerinde sürüp gitti. Köylerimizin dokusu bozuldu. Gelenek ve görenekler erozyona uğradı. Düğünlerde eski güzellik kalmadı. Yaylardaki coşku hoş bir sada olarak yitip gitti.

Genç nüfus yok denecek kadar azaldı. Üretim biçimi değişti. Tarlalar sürülüp ekilmiyor artık. Hepsi çayır oldu. Köyde kalan az sayıdaki gençler sadece çayırları biçip ot devşirip hayvan besliyor.

Başta benim köyüm de olmak üzere ilçemizdeki bütün okullar kapandı. İlçemizin beş yüz haneli en kalabalık köyünde ortaokul vardı. O köyün muhtarı köyünde doğum yapan her anneye bir altın hediye ediyordu. Köyünün dokusu fazla bozulmasın. Okul kapanmasın istiyordu. Maalesef o köyün de okulu kapandı. Köylerimiz ışısız, öğretmensiz kaldı...